

Sygn. akt V KK 11/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Dorota Rysińska

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **T. S.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 30 marca 2017 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 21 stycznia 2016 r. , sygn. akt II K .../15,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięć zawartych w pkt 1 i 3 jego części dyspozytywnej i na podstawie art. 572 k.p.k. umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w zakresie kar orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w N. z dnia 22 lipca 2009 r., sygn. akt II K 256/09 i Sądu Rejonowego w K. z dnia 26 stycznia 2011 r., sygn. akt II K 550/10;**
- 2. kosztami procesu w zakresie umorzenia postępowania oraz wydatkami za postępowanie kasacyjne obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem łącznym z dnia 21 stycznia 2016 r., II K 953/15, w pkt 1 części dyspozytywnej, na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 89 § 1 k.k., w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 r., wymierzył skazanemu T. S. karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, powstałą z połączenia kar orzeczonych w wyrokach:

1) w sprawie II K 256/09 Sądu Rejonowego w N., z dnia 22 lipca 2009 r. za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. popełnione w okresie od 22 czerwca 2006 r. do listopada 2006 r., od lutego 2007 r. do stycznia 2008 r., od sierpnia 2008 r. do maja 2009 r., za które wymierzono karę 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 3 lat próby (postanowieniem z dnia 9 czerwca 2010 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności);

2) w sprawie II K 250/10 Sądu Rejonowego w K., z dnia 26 stycznia 2011 r. za przestępstwo z art. 297 § 1 kk, art. 286 § 1 kk, art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, popełnione w dniu 15 lipca 2008 r., za które wymierzono karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 4 lat próby oraz grzywnę w wysokości 40 stawek dziennych po 20 zł każda.

Nadto w pkt 2 części dyspozytywnej tego orzeczenia Sąd Rejonowy w S. połączył skazanemu kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności orzeczone w wyrokach: w sprawie VII K 153/14 Sądu Rejonowego w G., z dnia 27 maja 2014 r. za przestępstwo popełnione w okresie od stycznia 2013 r. do marca 2014 r. za które wymierzono karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i w sprawie II K 423/14 Sądu Rejonowego w S. z dnia 30 lipca 2014 r. za przestępstwo popełnione w okresie od sierpnia 2013 r. do marca 2014 r. za które wymierzono karę 12 miesięcy ograniczenia wolności i jako karę łączną orzekł karę jednego roku pozbawienia wolności. Dalej w pkt 3 części dyspozytywnej wyroku na poczet kary łącznej pozbawienia wolności, wymierzonej w pkt 1 części dyspozytywnej, zaliczył skazanemu okres odbywania kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie Sądu Rejonowego w N. – II K 256/09 , od dnia 9 listopada 2010 r. do dnia 19 stycznia 2011 r.

Wyrok ten uprawomocnił się 24 lutego 2016 r., nie był przez nikogo zaskarżony.

Kasację na korzyść skazanego od tego wyroku Sądu Rejonowego w S. w zakresie orzeczenia zawartego w pkt 1 jego części dyspozytywnej wniosł Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego materialnego, to jest art. 4 § 1 k.k., polegające na zastosowaniu przez Sąd ustawy nowej i w konsekwencji wymierzeniu, po myśli art. 89 § 1a k.k., kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa, za które wyrokami jednostkowymi orzeczono karę bezwzględnego pozbawienia wolności oraz karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, mimo, że w czasie popełnienia zbiegających się przestępstw obowiązywała ustawa względniejsza dla skazanego, gdyż przepis art. 89 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 czerwca 2010 r., wykluczał możliwość orzeczenia, w takiej sytuacji, kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności. Rzecznik Praw Obywatelskich wniosł o uchylenie wyroku łącznego Sądu Rejonowego w S. w zaskarżonej części i umorzenie w tym zakresie postępowania, na podstawie art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, przeto mogła być w całości uwzględniona na posiedzeniu (art. 535 § 5 k.p.k.).

Sąd Rejonowy w S. orzekł o karze łącznej na podstawie art. 89 § 1a k.k., który obowiązywał od dnia 8 czerwca 2010 r. (ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 206, poz. 1589 ze zm.).

W myśl art. 4 § 1 k.k. jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, chyba że ustawa obowiązująca uprzednio jest dla sprawcy względniejsza. W uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 13/13 (OSNKW 2013, z. 12, poz. 100) wyrażone zostało trafne stanowisko, że normy wynikające m.in. z art. 89 § 1 i art. 89 § 1a k.k. mają charakter materialno-prawny, wobec czego należy do nich odnosić reguły intertemporalne zawarte w art. 4 § 1 k.k. Stąd też w sytuacji

kiedy przestępstwa, za które orzeczono kary połączone w pkt 1 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, popełnione zostały przed 8 czerwca 2010 r. Sąd Rejonowy był zobowiązany rozważyć, czy brzmienie art. 89 k.k. sprzed nowelizacji, którą wprowadzono art. 89 § 1a k.k., nie jest dla sprawcy względniejsze. Porównanie tych regulacji prowadzi do oczywistego wniosku, że *in concreto* Sąd powinien był zastosować wobec skazanego ustawę obowiązującą przed 8 czerwca 2010 r., jako dla niego względniejszą. Przepis art. 89 § 1 k.k. wykluczał bowiem możliwość orzeczenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności w wyniku połączenia kar orzeczonych również z warunkowym zawieszeniem ich wykonania (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2001 r., I KZP 2/01, OSNKW 2001, z. 5-6, poz. 41; wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 5 października 2004 r., V KK 224/04, OSNKW 2004, z. 10, poz. 98; 10 stycznia 2008 r., III KK 162/07, OSNwSK 2008/1/55, 26 marca 2009 r., IV KK 69/09, Lex nr 491364). Dlatego też możliwość wymierzenia kary łącznej w wyroku łącznym, na podstawie art. 89 §1a k.k., stosownie do treści art. 4 § 1 k.k., dotyczyć tylko będzie skazań za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, popełnione po dniu 7 czerwca 2010 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2011 r., V KK 74/11, OSNKW 2011, z. 6 , poz. 54; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2010 r., II KK 156/10, Biul. PK 2011/2/24; wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2011 r., V KK 108/11, Lex nr 817560).

Kary jednostkowe, które były przedmiotem orzeczenia kary łącznej w pkt 1 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, to kara 4 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 3 lat próby, której wykonanie zostało zarządzone postanowieniem Sądu Rejonowego w N. z dnia 9 czerwca 2010 r., sygn. akt II Ko 267/10 , oraz kara roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 4 lat próby. Jeśli chodzi o pierwszą z wymienionych kar, to zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2005 r., V KK 128/05 (OSNKW 2005, z. 12, poz. 119) pojęcie skazania na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem odnosić należy do wyroku skazującego w takim kształcie, w jakim jest on aktualny w czasie orzekania o wyroku łącznym, a więc z uwzględnieniem

zmian, jeśli wprowadzone zostały w postępowaniu wykonawczym. Mając powyższe na uwadze potraktować należy te kary orzeczone w pkt 1 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku jako: bezwzględną karę pozbawienia wolności oraz karę pozbawienia wolności warunkowo zawieszoną. Przepis art. 89 § 1 kk umożliwiał orzeczenie w takiej sytuacji warunkowe zawieszenie kary łącznej, jeśli zachodzą przesłanki określone w art. 69 k.k. Zgodnie z art. 69 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym przed 8 czerwca 2010 r., sąd mógł zawiesić wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności nie przekraczającej 2 lat. Biorąc pod uwagę wysokość orzeczonych kar, to - w ocenianym przypadku - ich suma nie przekracza 2 lat. Jednak Sąd Rejonowy w S. jednoznacznie stwierdził brak innych podstaw koniecznych do orzeczenia wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (por. k.74 akt II K 953/15).

Równocześnie skoro - jak to już wyżej wykazano - przestępstwa, za które T. S. został skazany wyrokami podlegającymi połączeniu w pkt 1 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku bezspornie zostały popełnione przed dniem 7 czerwca 2010 r., to niewątpliwie jest, że Sąd Rejonowy łącząc w pkt 1 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i bez warunkowego zawieszenia orzeczone za te wspomniane czyny i orzekając jako karę łączną bezwzględną karę pozbawienia wolności rażąco naruszył art. 4 § 1 k.k. Zważywszy na opisane już następstwa tego uchybienia, miało to niewątpliwie istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku - w tym wskazanym zakresie.

Stwierdzenie powyższego oznaczało konieczność uwzględnienia kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich. W konsekwencji zaskarżony nią wyrok Sądu Rejonowego w S. został w zakresie pkt 1 jego części dyspozytywnej uchylony i postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w tej części - z mocy art. 572 k.p.k. - umorzone. Nie było (w przyjętych przez Sąd Rejonowy okolicznościach) bowiem warunków do wydania - w tym zakresie - wyroku łącznego. W konsekwencji należało także uchylić orzeczenie zawarte w pkt 3 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku jako integralnie związane z tym, które zawiera pkt 1.

Orzeczenie o kosztach zapadło w oparciu o treść art. 638 k.p.k. i art. 632 pkt 2 k.p.k.

Z tych to względów orzeczono jak wyżej.

kc